

Webinaari
FIBSin
jäsenille
29.2.2024

Näin otat käyttöön ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusprosessin

Josetta Nousjoki

vastuullisuusjohtaja
Reilu kauppa ry

Laura Järvenpää

vastuullisuuspäällikkö
Ihmisoikeudet ja sos. vastuu
Orion Group

Kevin Richmond

Project Manager Sustainability
COOP Switzerland

Ihmisoikeuksia koskeva huolellisuus

Ihmisoikeusvastuu ja yritysvastuudirektiivi

Organisaation sitoutuminen

Case: Orion

Vaikutusten arvioiminen ja priorisointi

Haitallisten vaikutusten vähentäminen ja korjaaminen

Case: COOP Sveitsin HRDD

Webinaari- ja
valmennus-
sarja

29.2.

Näin otat käyttöön huolellisuusprosessin

18.4.

Pakkotyö- ja lapsityöriskien
tunnistaminen ja hallitseminen

27.8.

Sertifiointit työkaluna ihmisoikeusriskien
vähentämisessä

5.11.

Elämiseen riittävät ansiot ja
työolot toimitusketjuissa

Ihmisoikeusvastuu pähkinänkuoressa

- Yritysten pitää **kunnioittaa** ihmisoikeuksia – eli pyrkiä välttämään kielteisten ihmisoikeusvaikutusten aiheuttaminen.
- Vastuu **ulottuu toimitusketjuihin**: Yritysten pitää osallistua arvoketjuissaan tapahtuvien ihmisoikeusloukkausten vähentämiseen.
- Hyväntekevyydellä **ei voi kompensoida** muualla tapahtuvia ihmisoikeusrikkomuksia.
- Vastuu on valtioiden toimista **riippumaton**. Lakien noudattaminen ei aina riitä.
- Käytännössä yritysten pitää kehittää **jatkuva prosessi** ihmisoikeusriskien ja kielteisten vaikutusten kartoittamiseksi, vähentämiseksi ja raportoimiseksi.
- Hyväksytty yksimielisesti.

**Protect
Respect
Remedy** (2008)

**UN Guiding
Principles on
Business
and Human
Rights**
(UNGP, 2011)

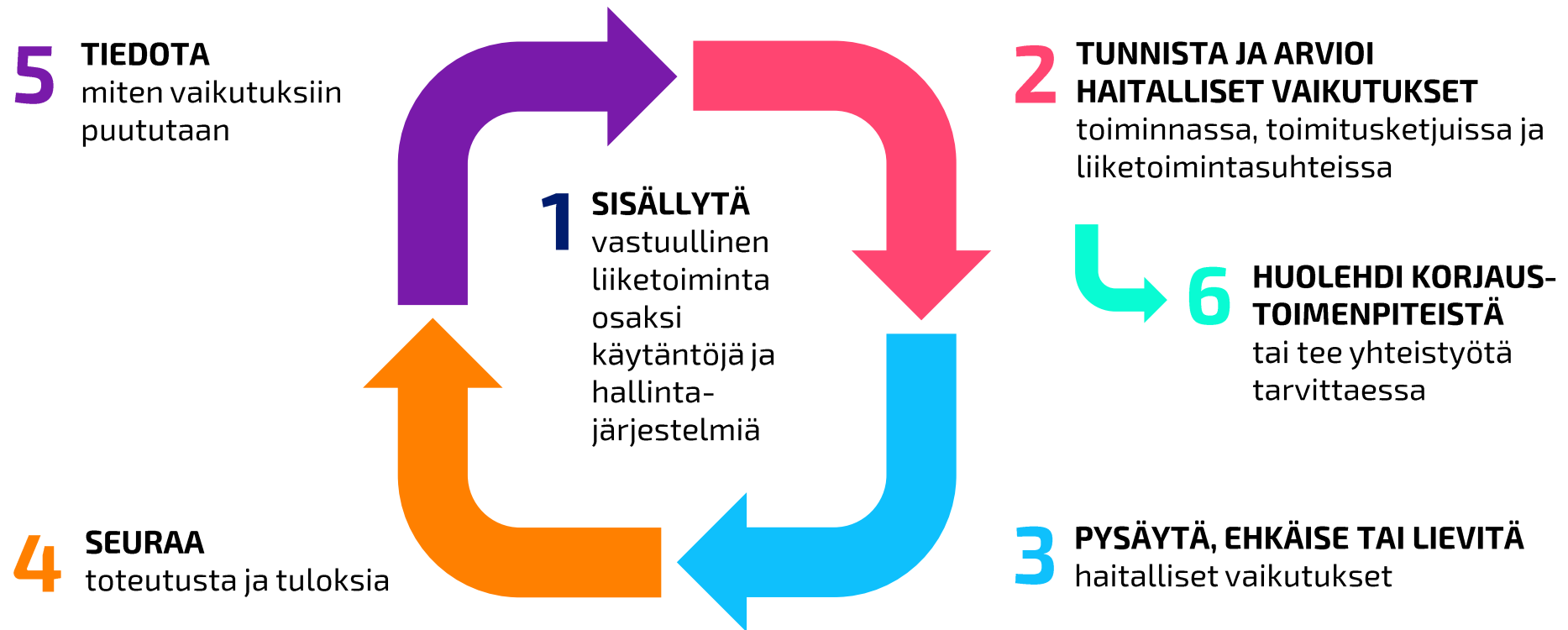

FAIRTRADE
FINLAND

YK-periaatteet

Human Rights Due Diligence

= Asianmukaisen huolellisuuden prosessi

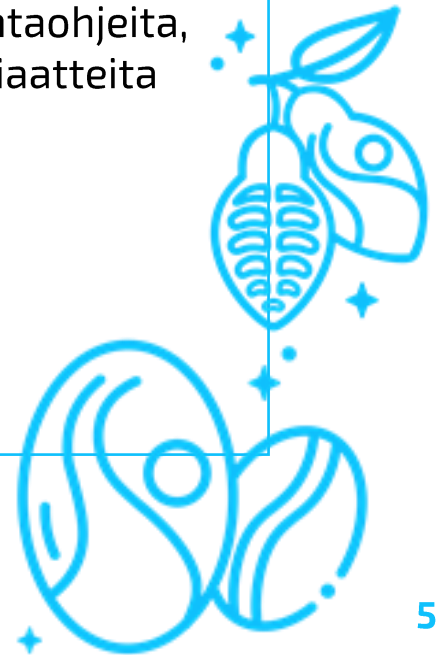

Yritystoiminnan kestävyysvaatimukset EU:ssa tiukentuvat

Asianmukaiseen huolellisuuteen liittyvää sääntelyä:

- ▶ **Kestävyysraportointi**direktiivi
 - Suuret yritykset, listayhtiöt, luottolaitokset, vakuutusyhtiöt
 - Raportointisisältöjä koskevat standardit

- ▶ **Kestävä rahoitus**: taksonomia
 - Ilmastostandardit, vesi- ja merivarojen suojele, kiertotalous, saastumisen ehkäisy, biodiversiteetin suojele
 - Ihmisoikeuksia koskevat vähimmäistason suojeletoimet: noudatettava OECD:n toimintaohjeita, YK:n ohjaavia periaatteita, ILO:n peruseriaatteita
- ▶ **Akkuasetus**
- ▶ **Metsäkatoasetus**
- ▶ **Konfliktimineraali**asetus

Yritysvastuudirektiivi

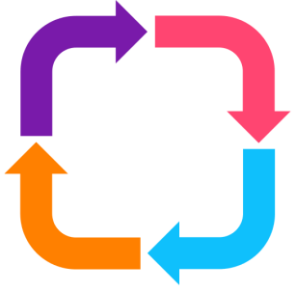
Yritysten kestäväää toimintaa koskeva huolellisuusvelvoite
Corporate Sustainability Due Diligence Directive

- Suuret yritykset: 500 työntekijää/150M€
- Riskialat: 250 työntekijää/40M€/20M€
Tekstiili- ja nahkatuotteet, maa- ja metsätalous, elintarvikkeiden ja juomien valmistus ja tukkumyynti, kaivannaisteollisuus, rakennusala
- Arvoketju: Upstream + downstream
(Toimintaketju, pois lukien kuluttajakäytön osia)
- Asianmukaisen huolellisuuden velvoite
- UNGP, OECD, ILO, SDG
- Ilmastonmuutoksen torjunta:
Siirtymäsuunnitelma toiminnan mukauttamisesta 1,5 asteen ilmaston lämpenemisen rajaan
- Valitusmekanismi
- Sidosryhmien osallistaminen
- Seuraamukset, valvonta
- Vahingonkorvausvelvollisuus, jos yritys on tahallaan tai tuottamuksellisesti laiminlyönyt veloitteet haitallisten vaikutusten ehkäisemisestä, lieventämisestä tai lopettamisesta

Huolellisuusprosessi

1 Sisällyttä vastuullisuus johtamiseen ja toimintaan

CSDDD Art 5

- ▶ Huolellisuutta koskeva toimintapolitiikka, luotava konsultoiden yrityksen työntekijöitä ja heidän edustajiaan
- ▶ Miten yritys käytännössä hallinnoi eli tunnistaa, ehkäisee, lieventää ja pysäyttää ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia
- ▶ Käytännesäännöt (Code of Conduct), jotka koskevat yrityksen lisäksi tytäryhtiöitä ja liikekumppaneita
- ▶ Kuvaus prosesseista, joilla huolellisuus integroidaan toimintaan, pannaan käytäntöön, varmistetaan CoCien mukaiseksi
- ▶ Seuranta ja päivitys viipymättä kun se on tarpeen tai vähintään 24 kk välein

*The code of conduct should apply in all relevant corporate functions and operations, **including procurement, employment and purchasing decisions.** For the purposes of this Directive, employees should be understood as including temporary agency workers, and other workers in non-standard forms of employment (CSDDD Res 28)*

Lääketeollisuus ja huolellisuusvastuu

Orion at a glance

(2023)

Net sales
EUR **1,190** million

Personnel **3,632**

Operating profit
EUR **275** million

R&D investments
127 EUR million

6 Production sites in
Finland,
1 in France and
1 in Belgium

Established in
1917

Sales network in Europe and own sales
unit in **5** Asia-Pacific countries

Orion's Sustainability Agenda

Patient safety as a top priority

Patient safety has been a priority for us for a hundred years and it continues to be the cornerstone of our daily operations.

We play a significant role in ensuring reliable supply of medications – even in the wake of a crisis.

Active work for a better environment

We want to be the environmental leaders in our industry.

We continuously raise the bar in climate and environmental responsibility, and we challenge others to follow.

We are strongly heading towards achieving carbon-neutrality in our own operations by 2030.

Care for well-being professionals

We want to take care of Orionees – professionals who put their heart and expertise in everything they do.

Our workplace is inspiring. We want our people to feel well.

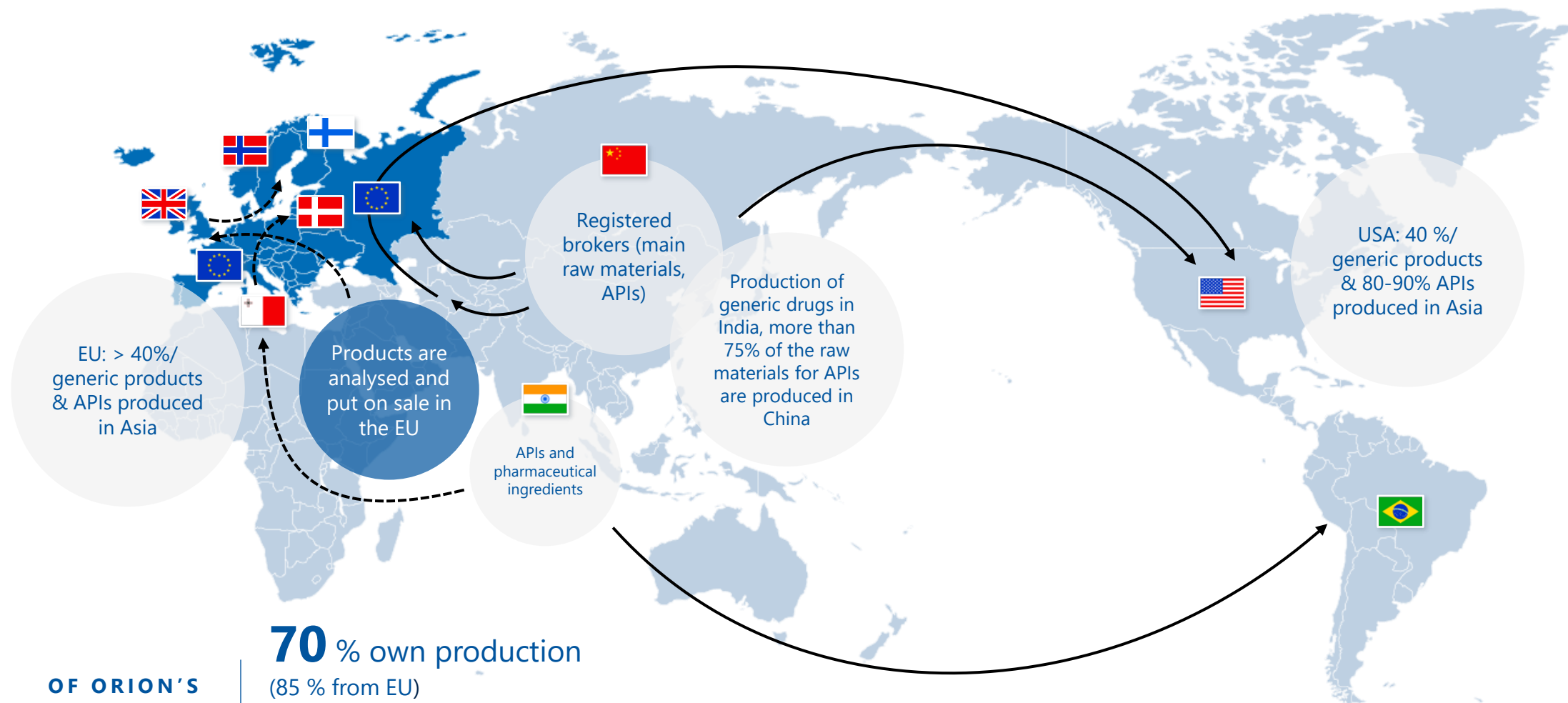
Ethics at the core of our business

We maintain strict ethical standards and act responsibly in all situations.

Together with our partners we are building a transparent and sustainable business.

The active pharmaceutical ingredients of generic drugs in the global market come from China and India

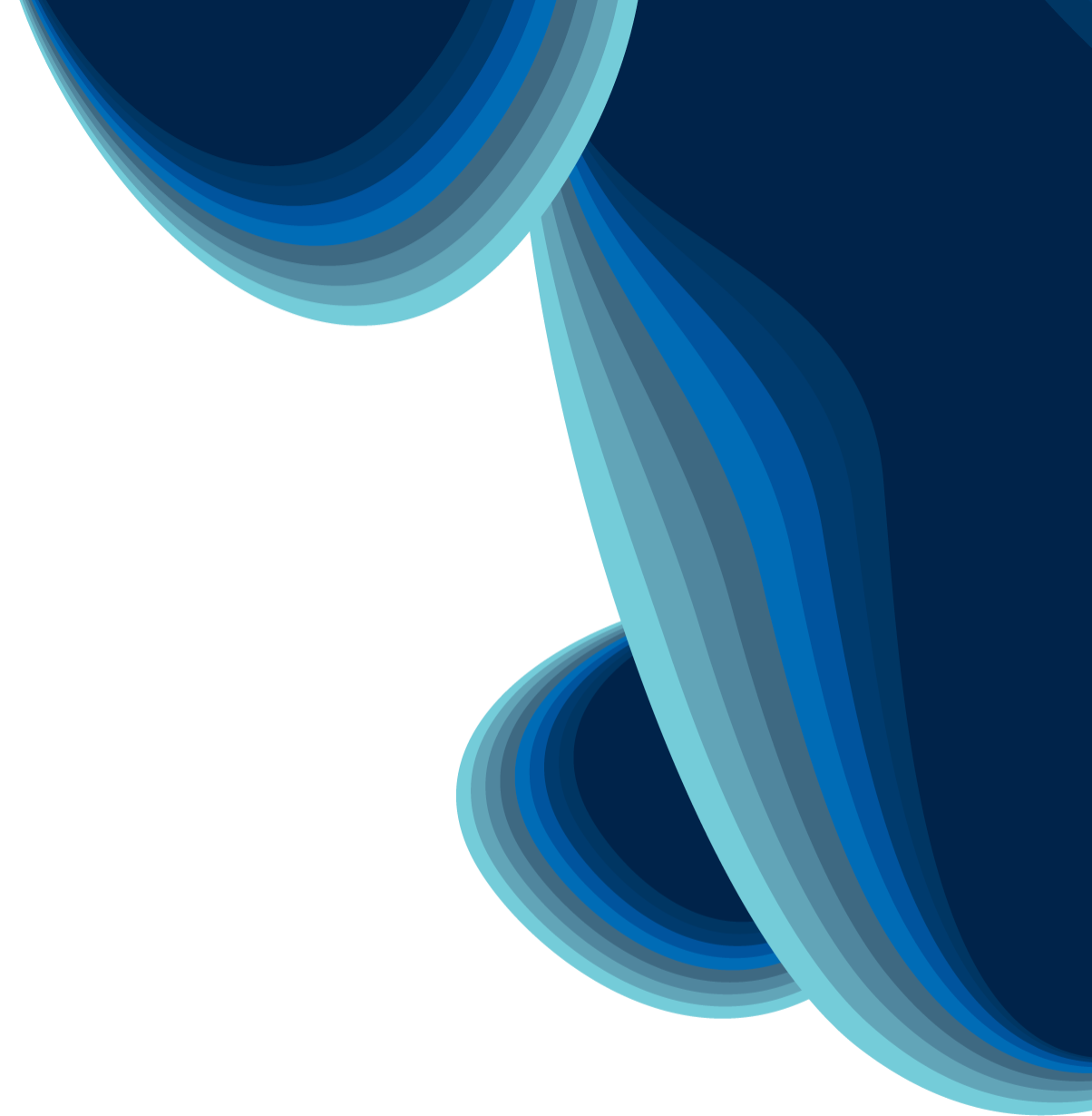
OF ORION'S
NET SALES

70 % own production
(85 % from EU)

70 % APIs come from
Europe or the USA

Orionin johdon sitoutuminen ihmisoikeuksiin

Riskien kartoitus

Haavoittuvien ryhmien oikeus suojeluun

lapset, naiset, maahanmuuttajat, vammaiset ihmiset, alkuperäiskansat, vähemmistöt...

Taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet

terveys, koulutus, työ, hyvät työolot, ay-oikeudet, kohtuullinen elintaso, sosiaaliturva

Mitkä oikeudet?

Kansalais- ja poliittiset oikeudet

ilmaisun- ja uskonnonvapaus, yhdenvertaisuus, yksityisyys, vapaus halventavasta kohtelusta

Ympäristölliset oikeudet

puhdas, terveellinen ja kestävä ympäristö, vesi, vakaa ilmasto, metsien suojeleminen, ekosysteemit

Vaikutukset ihmisoikeuksiin

YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet, raportointikehys

(Shift UNGP Reporting Framework)

	Normi	Esimerkkejä yritystoiminnan vaikutuksista
Työolot Toimeentulo Oikeus työhön	Oikeus oikeudenmukaisiin ja suotuisiin työoloihin. Oikeus sosiaaliturvaan Kohtuullinen palkka ja toimeentulo työntekijälle ja hänen perheelleen. Sama palkka samanarvoisesta työstä. Oikeus työhön ja asianmukaisiin työoloihin.	<ul style="list-style-type: none">• Toistuviin tapaturmiin ei puututa• Tilausehtojen muuttelu ilman muutoksia hintoihin tai toimitusaikoihin• Matalat palkat, ei vapaapäiviä, lomia, sairauspäivärahoja• Yksityinen sosiaaliturva vain osalle
Terveys	Oikeus elämään ja terveyteen	<ul style="list-style-type: none">• Puutteelliset työterveys- ja turvallisuuskäytännöt• Vaarallisten kemikaalien käyttö• Vaarallisten tuotteiden myyminen• Turvallisuuspalvelujen liiallinen voimankäyttö yrityksen omaisuuden suojaamiseksi
Järjestäytymis- vapaus	Oikeus perustaa ammattiyhdistyksiä ja liittyä niihin, yhdistymis- ja kokoontumisvapaus Kollektiivinen neuvotteluoikeus. Työtaisteluoikeus.	<ul style="list-style-type: none">• Järjestäytymisen vaikeuttaminen• Työntekijäjärjestöjen sivuuttaminen maissa, joissa ammattiliitot on kielletty• Kieltäytyminen neuvottelusta liiton kanssa• Rauhanomaisten mielenilmausten tai lakkojen estäminen tai hajottaminen

2 Tunnista ja arvioi haitalliset ihmisoikeusvaikutukset

- **Vaikutukset ihmisiin:** työntekijöihin, tuotantoalueiden yhteisöihin, kuluttajiin jne.
 - ei yritykseen (salient/material)
- Riskit ja olemassa olevat vaikutukset
- Kaikki toiminnot ja arvoketjut
- Kaikki ihmisoikeudet
- Useita tietolähteitä, laadullisia ja numeerisia
- Laaja-alaisesta kartoituksesta seikkaperäiseen
- Riskien priorisointi
- Säännöllinen arvioinnin toistaminen

**"Muista dialogi
sidosryhmien ja
oikeudenhaltijoiden
kanssa!"**

**Ole valmis
kertomaan
prosessista ja
loputulokseen
johtaneista
vaiheista**

Ihmisoikeusvaikutusten arviointi

OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct (p.25-28): Carry out...

A. Broad scoping exercise to identify operations, supply chains and relationships where human rights risks are likely.

- Look at sectoral, geographic, product and enterprise risk factors.
- Potential sources: reports from gov'ts, int'l org's, civil society org's, trade unions, national human rights institutions, media.
- Consult with relevant stakeholders and experts.

B. Ranking the risk & impact areas

- Criteria: Scope (no. of people), scale (depth of impact, irremediability)

C. Deeper assessment of salient issues

- Seek further understanding about the issues, root causes and means to mitigate or remedy

- Assess company involvement (cause/contribute/linkage)
- Potential sources: previous or third party impact assessments, legal reviews, audit reports, studies.

▪ **Consult and engage (potentially impacted rightsholders)**, including workers, workers' representatives and trade unions. Where this is not possible, seek to consult credible, **independent expert resources, including human rights defenders, trade unions and civil society groups.**

→ **Mitigating and remedying the issues**

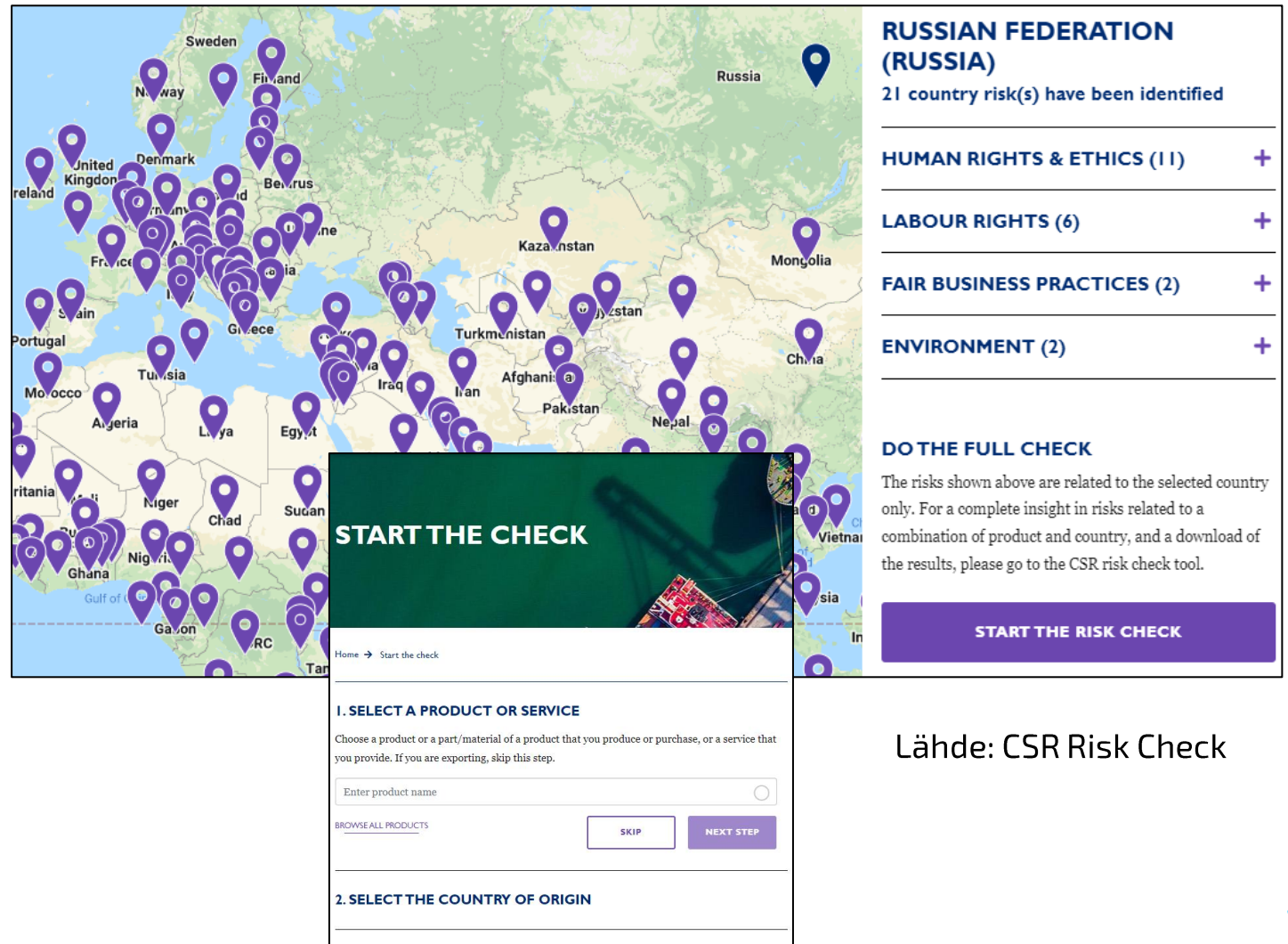
Review the findings regularly and at the time of significant changes.

Ihmisoikeusvaikutusten arviointi

TYÖKALUJA:

- ▶ [SME Compass](#)
- ▶ [CSR Risk Check](#)
- ▶ [Verité: Responsible Sourcing tool](#)
- ▶ Finnfundin [Human Rights Management System](#) rahoitushankkeisiin
- ▶ OECD Due Diligence [Guidance for Responsible Mineral Supply Chains](#)
- ▶ [Fairtrade Risk Map](#)

RUSSIAN FEDERATION (RUSSIA)
21 country risk(s) have been identified

HUMAN RIGHTS & ETHICS (11)	+
LABOUR RIGHTS (6)	+
FAIR BUSINESS PRACTICES (2)	+
ENVIRONMENT (2)	+

DO THE FULL CHECK
The risks shown above are related to the selected country only. For a complete insight in risks related to a combination of product and country, and a download of the results, please go to the CSR risk check tool.

START THE RISK CHECK

START THE CHECK

Home → Start the check

1. SELECT A PRODUCT OR SERVICE

Choose a product or a part/material of a product that you produce or purchase, or a service that you provide. If you are exporting, skip this step.

Enter product name

BROWSE ALL PRODUCTS

2. SELECT THE COUNTRY OF ORIGIN

Lähde: CSR Risk Check

Riskien arviointi, työkalu

Maatietoa

Tuotekohtainen

Juurisyyanalyysi

Reilun kaupan toimenpiteet

Operating Environment in the Country

Good Moderate Concern High Concern

STANDARD OF LIVING

Inequality Adjusted Human Development Index (UNDP)	0.55
Multi-Dimensional Poverty Index (UNDP)	24.5%
Number of Poor at 3.65/day (World Bank)	39,6%

WORKERS RIGHTS

Global Rights Index (ITUC)	4
Working Poverty at 1.90/day Total (ILO)	20.0%

GENDER RIGHTS

Gender Inequality Index (UNDP)	155
Working Poverty at 1.90/day Women (ILO)	23.0%

CHILD RIGHTS

Child Labor (US Department of Labor)	26%
Children in Child Labor (Unicef)	22%
Rural Primary School Completion (Unicef)	39%
Rural Lower Secondary School Completion (Unicef)	11%

The salient issues in the cocoa sector (in the order of saliency):

Living Income, Living Wage –

In Côte d'Ivoire, a typical male-headed cocoa farmer household is estimated to earn just 1/3 of a living income. Sharecroppers and farm workers earn still less.

Child Rights +

Climate and Deforestation +

Health +

Gender +

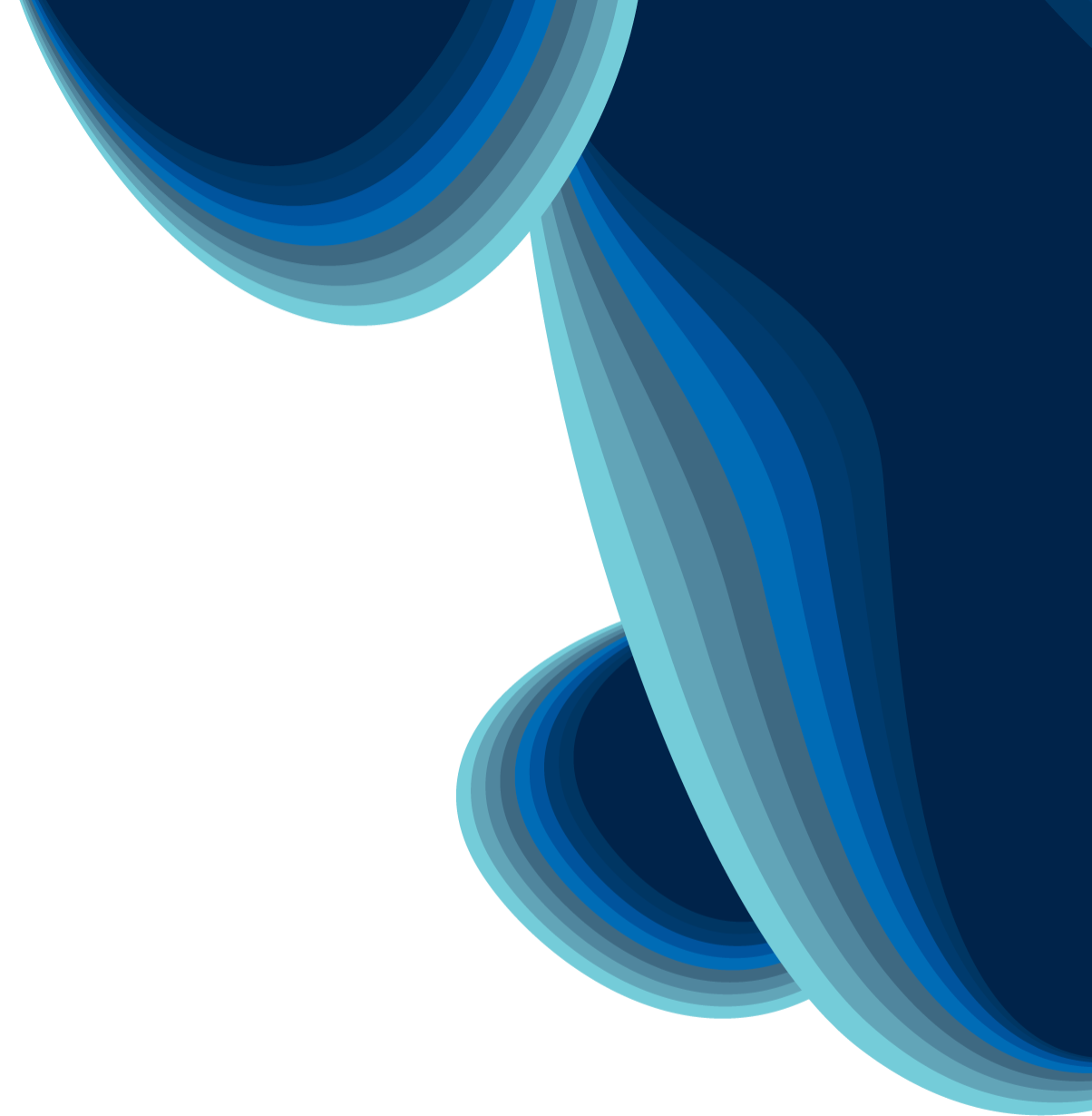
Root causes

Unequal value distribution: Cocoa farmers have little bargaining power. Brands and retailers are estimated to capture a whopping 90% of the value in cocoa supply chains, while just 7.5% accrues to bean exporters, smallholder farmers and workers.

riskmap.fairtrade.net

Vaikutusten kartoittaminen

Esimerkkejä tietolähteistä

- Alakohtainen riskidata: Verisk Maplecroft
- Epäsuorat hankintakategoriat: Ecovadis IQ
- Lukuisat muut tietolähteet, joiden pohjalta PSCIn piirissä luodaan pharma spesifiä analyysiä ja materiaalia työn tueksi
 - IDH – living wages benchmarks
 - ITUC Global Rights Index
 - Global Slavery Vulnerability Index (Walk Free Foundation)
 - WWF Water Risk Filter
 - Verisk Maplecroft industry specific impact risk ratings
 - Ecovadis IQ as an indicative tool
- **Tärkeä tietolähde: Business and Human Rights Resource Center**

Olennaisimmat haittavaikutusriskit toimitusketjussa

Fair working conditions and
employment practices

Health and safety

Freely chosen labor, no forced
labor, no child labor

Equality and non-discrimination

Freedom of association and
collective bargaining

Right to healthy environment

Riskien vähentäminen

3 Pysäytä, ehkäise tai lievitä

Miten lievittää tiettyä ongelmaa?

- Selvitykset ongelman lieventämiseksi
- CoC:n ja linjausten vahvistaminen
- Koulutus henkilökunnalle ja liikekumppaneille
- Hankintaprosessin uudistaminen
- Sertifikaattien hyödyntäminen
- Auditointien vahvistaminen ja seuranta
- Kehitysprojektit toimittajamaissa
- Kumppanuudet, monitoimija-aloitteet
- Liiketoimintamallin muutokset

**"Muista dialogi
sidosryhmien ja
oikeudenhaltijoiden
kanssa!"**

Miten vahvistaa ihmisoikeusajattelua?

Yritykset ovat perustaneet

1. Neuvoa-antavia ryhmiä
2. Osaamiskeskuksia
3. Ohjausryhmiä organisaation eri tasoille
4. Työryhmiä
5. Uusia tavoitteita ja palkkioita
6. Koulutusta ja opetusta

Keskeistä huolellisuusprosessissa:

Elämiseen riittävät palkat ja ansiot

Omien ostokäytäntöjen vaikutukset

Vuoropuhelu haavoittuvien sidosryhmien kanssa

Pitkäjänteinen yhteistyö

Vuoropuhelu

- **Kuuleminen:** Jatkuvaa, huolellisuusprosessin kaikissa vaiheissa
- **Keskiössä:** Oikeudenhaltijat, erityisesti haavoittuvimmat ryhmät
- **Tavoite:** Yritys saa riittävästi tietoa, jotta pystyy arvioimaan toimintansa tai suunniteltujen toimintojen ihmisoikeusvaikutuksia ja tekemään päätöksiä
- **Hyviä kumppaneita:** ammattiliitot, globaalit ay-kattojärjestöt, ay-kehitysyhteistyöjärjestöt, Reilu kauppa, muut järjestöt
- **Hyödyt:** Ajantasainen tiedonkulku, luottamus, riskien väheneminen ja helpompi hallinta, auditointien roolin pieneminen; laadun, tuottavuuden ja toimitusvarmuuden paraneminen

Haavoittuvia ryhmiä

- Siirtotyöntekijät
- Naiset
- Lapset ja nuoret
- Vammaiset
- Uskonnolliset, etniset ym. vähemmistöt
- Alkuperäiskansat
- Lukutaidottomat
- Vanhukset
- Ilman työsuhdetta työskentelevät

Elämiseen riittävät palkat/ansiot

- **Elämiseen riittävä palkka on ihmisoikeus ja edellytys muiden oikeuksien toteutumiselle. Esim. maataloudessa ympäristön kannalta kestävämpään tuotantoon siirtyminen edellyttää, että tuottajat ansaitsevat riittävästi.**
- **On tärkeää, että riskien kartoittamisen jälkeen yritykset myös tarttuvat toimiin ketjujen alkupäässä ja ovat valmiita investoimaan sinne, mihin arvoa jää vähiten ja missä ihmisten vaikutusvalta on pienin.**

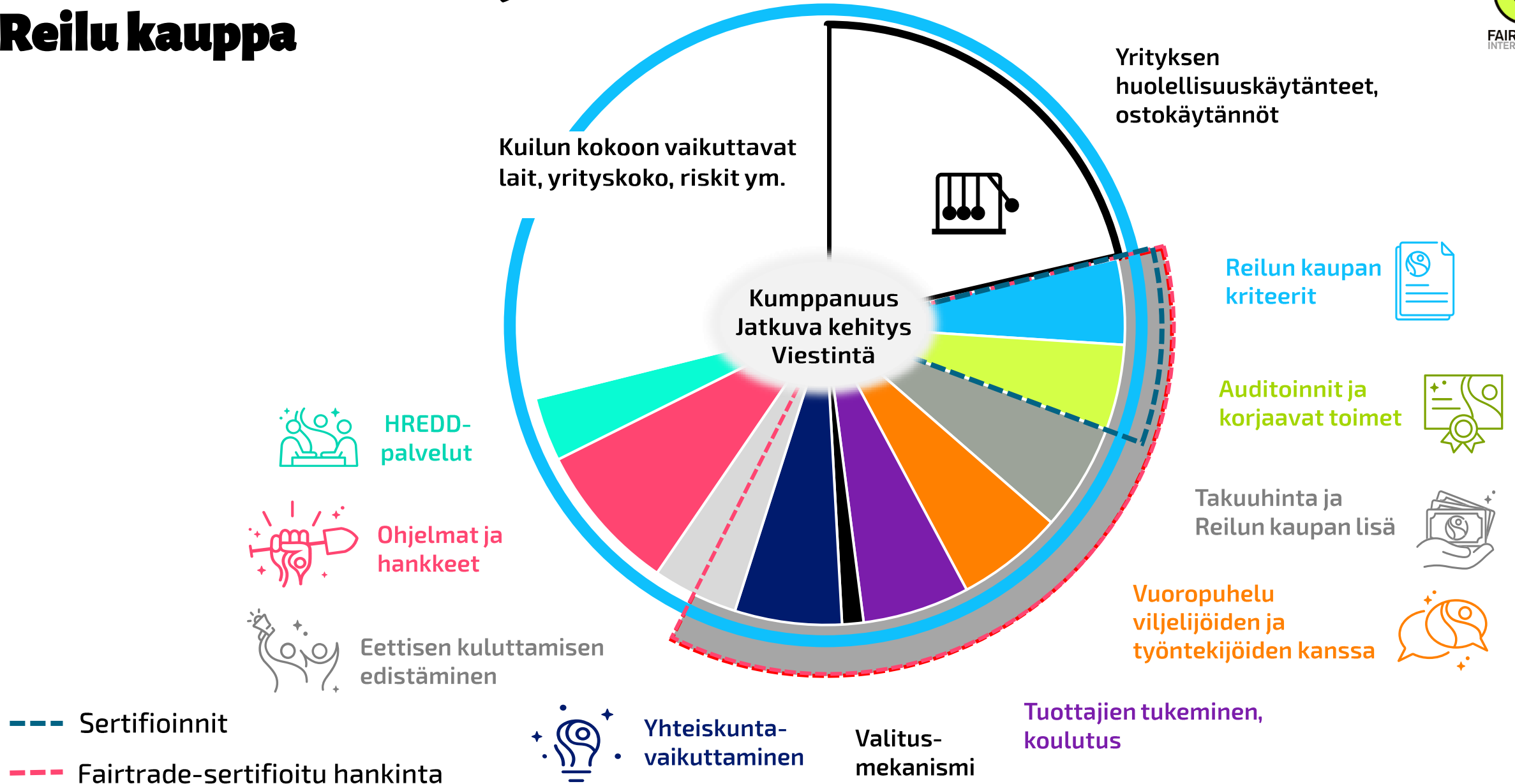

The right to enjoy just and favourable conditions of work, including a fair wage and an adequate living wage for employed workers and an adequate living income for self-employed workers and smallholders, which they earn in return from their work and production, a decent living, safe and healthy working conditions and reasonable limitation of working hours, interpreted in line with Article 7 and 11 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (CSDDD Annex I:7)

Elämiseen riittävät palkat/ansiot

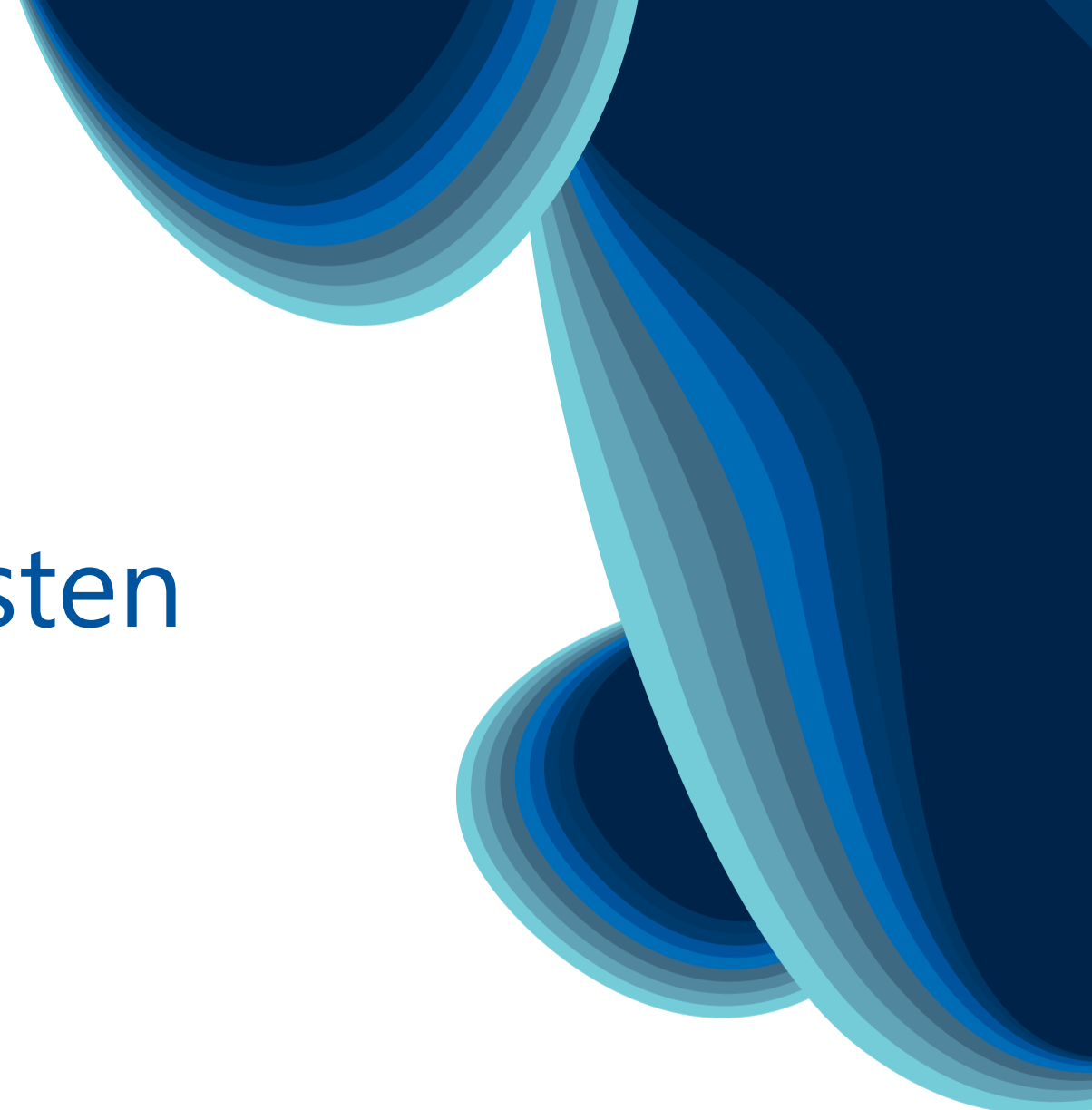
- **Selvitä:** Riittääkö toimittajalle maksamamme hinta kohtuullisiin ansioihin työntekijöille? Miten muut hankintaehdotamme vaikuttavat ihmisiin toimitusketjuissa? Osaako hankinta ottaa huomioon päätösten vaikutukset?
- **Kartoita ja suunnittele:** Millaisia palkkoja toimitusketjuissa maksetaan, mikä on ero säälliseen tasoon? Miten kurotaan umpeen?
- **Vaikuta** ja tee yhteistyötä alihankkijan, muiden alan yritysten, ammattiliittojen ym. sidosryhmien kanssa palkkakuilun kuromiseksi.
- **Hyödyt:** Toimitusvarmuus, resilienssi, kasvun ja kilpailuedellytysten paraneminen, maine, rahoituksen varmistaminen

Sertifiointit HREDD-työkaluna: Reilu kauppa

Ihmisoikeusvaikutusten hallinta

Sustainability integrated in procurement process

Third Party Code of Conduct & Supplier Sustainability requirements

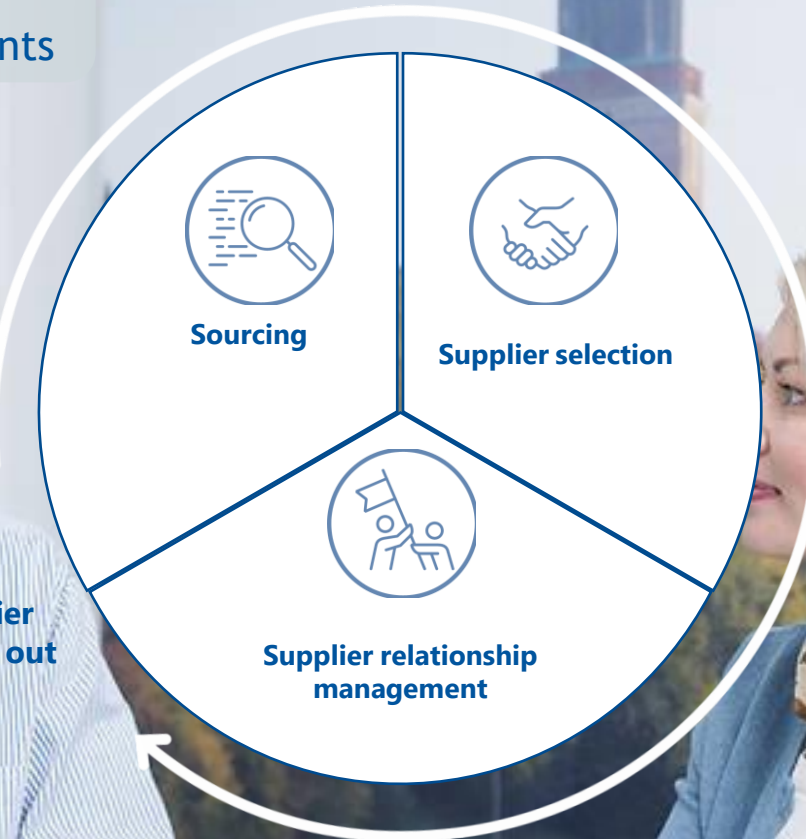
Supplier self assessment (SAQ)

On-site assessment /audit (CAPA follow up)

Risk assessment

Contractual agreement

Current state analysis

Supplier phase out

Common target setting & implementation plan

Supplier training (through PSCI)

Supplier scorecard

**Kysymyksiä?
Kommentteja?**

Case: COOP Sveitsi

**Kysymyksiä?
Kommentteja?**

Keskity näihin:

- **Panosta ihmisoikeustyöhön ja -osaamiseen.**

Tämä on tärkeää planeettamme ja ihmisten hyvinvoinnin vuoksi, mutta myös yritysten tulevaisuuden toimintaedellytysten varmistamiseksi.

- **Ota ripeästi käyttöön ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskeva huolellisuusprosessi.**

Prosessi ohjaa hallitsemaan yrityksen toiminnasta aiheutuvia riskejä ihmisille ja se aloitetaan riskien kartoituksella. Prosessi on tärkeä kilpailumahdollisuuksien varmistamiseksi osana kansainvälisiä arvoketjuja.

- **Edistä säällisiä työoloja sekä elämiseen riittäviä palkkoja ja ansioita**
- **Tarkastele omien ostokäytäntöjen vaikutuksia**
- **Tee pitkäjänteistä yhteistyötä**
- **Käy vuoropuhelua haavoittuvien sidosryhmien kanssa**

FIBS

[Yritysten ihmisoikeustyön selvitys](#)

Kiitos!

Joseetta Nousjoki

josetta.nousjoki@fairtrade.fi

@reilukauppa #reilukauppa reilukauppa.fi

Tilaa uutiskirje: uutiskirjeet.fairtrade.fi

